

Dosarul nr. 2rac-616/14

Instanța de fond: Judecătoria Botanica – V. Stratan

Instanța de apel: CA Chișinău - L. Popova, M. Moraru, A. Panov

DECIZIE

24 decembrie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței,
judecătorul:

Valeriu Doagă,

Judecători:

Vera Macinskaia, Ala Cobăneanu,
Sveatoslav Moldovan, Maria Ghervas,

examinînd recursul, declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Studium” în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Business – Investiții pentru Toți” Societatea pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Studium” privind încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Societatea cu Răspundere Limitată „Studium”, s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 29 ianuarie 2014,

CONSTATĂ:

La 23 septembrie 2013 ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Studium” privind încasarea datoriei.

În motivarea acțiunii ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA a indicat că la 01 februarie 2010 a încheiat cu SRL „Studium” un contract de împrumut nr. 22, potrivit căruia împrumutătorul a acordat împrumutatului un împrumut în sumă de 100.000 lei, iar ultimul s-a obligat să restituie suma pînă la 30 octombrie 2010, faptul împrumutului se confirmă prin ordinul de plată nr. 12 din 01 februarie 2010.

Reclamantul a menționat că în conformitate cu pct. 3.3.1 din contract, părțile au convenit ca împrumutatul va achita împrumutătorului anual o dobîndă în mărime de

10% din suma împrumutului, însă pîrîtul nu și-a onorat obligația contractuală privind restituirea împrumutului și dobînzei. Iar în cazul neachitării în termen a datoriei și/sau a dobînzei, părțile au convenit la aplicarea unei penalități în mărime de 0,1 % din suma nerambursată, fapt enunțat prin pct. 3.3.3 al aceluiași contract.

ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA a solicitat încasarea din contul SRL “Studium” suma de 100.000 lei cu titlu de datorie, suma de 7.499,97 lei dobînda, suma de 1.125 lei penalitate pentru perioada 29 februarie 2010 – 30 octombrie 2010, suma de 96.400 lei penalitate pentru perioada 30 octombrie 2010 – 19 iunie 2013, precum și cheltuielile de judecată.

Prin hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 29 ianuarie 2014 s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de către ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA. S-a încasat de la SRL “Studium” în beneficiul ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA suma de 100.000 lei cu titlu de datorie, suma de 7.499,97 lei cu titlu de dobîndă contractuală, suma de 97.525 lei cu titlu de penalitate și suma de 6.150,75 lei cu titlu de taxă de stat (f.d. 31, 38-39).

La 27 februarie 2014 SRL “Studium” a înaintat cerere de apel, solicitînd casarea hotărîrii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 29 ianuarie 2014, cu pronunțarea unei hotărîri de respingere a acțiunii (f.d. 37, 46 - 48).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014 s-a respins apelul declarat de SRL “Studium”, s-a menținut hotărîrea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 29 ianuarie 2014 (f.d. 93-97).

La 03 noiembrie 2014 SRL “Studium” a înaintat cerere de recurs împotriva hotărîrii Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 29 ianuarie 2014 și deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014, solicitînd casarea acestora cu pronunțarea unei hotărîri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că soluția dată de către instanțele de judecată rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sînt bazate pe o apreciere unilaterală și arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă, că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 septembrie 2014 și a fost expediată părților prin intermediul oficiului poștal la 08 septembrie 2014, cererea de recurs a fost depusă la 03 noiembrie 2014, fiind depusă în termen.

Examinînd materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. be) CPC RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept, să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Din materialele dosarului rezultă că ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA s-a adresat cu acțiune în instanța de judecată împotriva SRL “Studium” solicitînd

încasarea sumei de 100.000 lei cu titlu de datorie, sumei de 7.499,97 lei dobînda, sumei de 1.125 lei penalitate pentru perioada 29 februarie 2010 – 30 octombrie 2010, sumei de 96.400 lei penalitate pentru perioada 30 octombrie 2010 – 19 iunie 2013, precum și cheltuielile de judecată.

Prima instanță a admis integral acțiunea înaintată de către ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA. S-a încasat de la SRL “Studium” în beneficiul ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA suma de 100.000 lei cu titlu de datorie, suma de 7.499,97 lei cu titlu de dobîndă contractuală, suma de 97.525 lei cu titlu de penalitate și suma de 6.150,75 lei cu titlu de taxă de stat, hotărîrea primei instanței fiind menținută prin decizia instanței de apel.

Conform art. 867 alin. (1) Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În temeiul art. 871 alin. (1) Cod civil, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul și în modul stabilit în contract.

Fiind investită cu judecarea pricinii, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii în partea ce ține de încasarea de la SRL “Studium” în beneficiul ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA a sumei de 100.000 lei cu titlu de datorie, sumei de 7.499,97 lei cu titlu de dobîndă contractuală și sumei de 6.150,75 lei cu titlu de taxă de stat. Concluziile primei instanțe privind încasarea datoriei și dobînzei de întîrziere au fost apreciate ca fiind juste și de către instanța de apel, care a menținut în acest sens hotărîrea primei instanțe fără modificări.

Instanța de recurs consideră că, hotărîrile instanțelor ierarhic inferioare în această parte sînt întemeiate și legale, fiind rezultate din interpretarea și aplicarea corectă a normelor de drept ce guvernează raporturile juridice menționate.

În conformitate cu art. 130 alin. (1), (2) și (3) CPC al RM instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiență pentru soluționarea pricinii.

Totodată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că prima instanță și instanța de apel incorect au dispus încasarea de la SRL “Studium” în beneficiul ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA a penalității în sumă de 97.525 lei pentru neachitarea în termen a datoriei.

Instanța de recurs constată că mărimea penalităților dispusă spre încasare de către instanțele ierarhic inferioare este exagerată, din următoarele considerente.

Conform art. 602 alin. (1) și (2) Cod civil în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputabilă. Neexecutarea

include orice încălcare a obligațiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă.

Conform art. 624 alin. (1) Cod civil clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Iar, la determinarea perioadei pentru care urmează a fi încasată clauza penală, este necesar să se țină cont de prevederile art.268 lit. a) Cod civil, potrivit căruia clauza penală urmează a fi încasată pentru perioada anterioară acțiunii, dar nu mai mare de 6 luni.

Părțile contractului de împrumut au stabilit clauză penală în caz de neexecutare a obligațiunilor în partea achitării datoriei și a dobânzei în mărime de 0,1% din sumele neachitate în termen pentru fiecare zi de întârziere, SRL „Studium” nu și-a executat obligația în termenul stabilit în contract și în temeiul art. 624 alin.(1) și art.268 lit.a) Codul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că pretenția privind încasarea penalității pentru neexecutarea în termen a obligației urmează a fi admisă în parte și încasată penalitate pe un termen de 6 luni.

Respectiv penalitatea din suma împrumutului nerambursat în termen constituie:

0,1% din 100.000 lei =100 lei (zi)

100 lei (zi) * 180 zile (6 luni*30 zile) = 18.000 lei.

Iar penalitatea la dobânda contractuală neachitată în termen constituie:

0,1% din 7.499,70 lei = 7,49 lei (zi)

7,49 lei (zi) * 180 zile (6 luni*30 zile) = 1.348,20 lei.

Astfel, SRL „Studium” pentru neexecutarea obligațiunii asumate prin contractul din 01 februarie 2010 urmează să achite clauza penală la datoria nerambursată în mărime de 18.000 lei și clauza penală la dobânda contractuală în sumă de 1.348,20 lei. În rest, pretenția de încasare a penalității în mărime de 78.176,80 lei urmează a fi respinsă ca prescrisă.

Instanța de recurs reiterează că clauza penală, fiind un contract, sau o clauză penală dintr-un contract are forță obligatorie pentru părțile contractante și se impune a fi respectată întocmai și de către instanțele de judecată. În acest context, clauza penală înlătură orice putință de apreciere din partea instanței privitoare la existența și întinderea prejudiciului suferit de creditor, deoarece această apreciere a fost făcută anticipat de către părțile contractante. Instanța de judecată are dreptul să micșoreze clauza penală, atunci când aceasta este disproporționat de mare în raport cu prejudiciile real suportate de către creditor. Această prerogativă este dedicată de către legiuitor în scopul de a diminua sau de a exclude efectul negativ al clauzelor abuzive și respective de a asigura exercitarea cu bună-credință a drepturilor și obligațiilor civile.

De asemenea, conform art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul, că circumstanțele pricinii au fost constatate de prima instanță și de instanța de apel, însă normele de drept material au fost aplicate eronat și nu este necesară verificarea suplimentară de dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe în partea încasării penalității și a taxei de stat și a adopta în această parte o nouă hotărîre prin care se admite acțiunea parțial și se încasează de la SRL „Studium” în beneficiul ÎCS „Business – Investiții pentru Toți” SA penalitatea la datoria nerambursată în sumă de 18.000 lei și penalitatea la dobînda contractuală în sumă de 1.348,20 lei, în total suma de 19.348,20 lei și taxa de stat în sumă de 3.805,45 lei. În rest se menține decizia instanței de apel și hotărîrea instanței de fond.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. b) CPC RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Studium”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 03 septembrie 2014 și hotărîrea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 29 ianuarie 2014, în partea ce ține de încasarea sumei penalității și a taxei de stat, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Întreprinderea cu Capital Străin „Business – Investiții pentru Toți” Societatea pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Studium” privind încasarea datoriei și în această parte se adoptă o nouă hotărîre prin care:

Se admite acțiunea parțial.

Se încasează de la Societatea cu Răspundere Limitată „Studium” în beneficiul Întreprinderii cu Capital Străin „Business – Investiții pentru Toți” Societatea pe Acțiuni penalitatea în sumă de 19.348,20 lei și taxa de stat în sumă de 3.805,45 lei.

În rest decizia instanței de apel și hotărîrea instanței de fond în partea ce ține de încasarea datoriei în sumă de 100.000 lei și a dobînzei contractuale în sumă de 7.499,97 lei se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Vera Macinskaia

Sveatoslav Moldovan

Maria Ghervas